

Nr. 04 Vellen van bomen tot Ø 30 cm met de kettingzaag

Met een kettingzaag omzagen van bomen met een diameter van maximaal 30 cm, en het kortzagen van de takken en stammen. De bomen staan redelijk rechtop, waardoor de vrijkomende houtspanning tijdens het omzagen gering is en daardoor goed in te schatten.

Zowel de zager als de omstanders kunnen geraakt worden door de ronddraaiende ketting, vallende takken of de gehele boom. Door de omvang van de bomen kan bovendien bij een verkeerde beoordeling de stam opscheuren. Ook kan een afgezaagde boom of tak blijven hangen in bomen in de omgeving.

Werkzaamheden

Met een kettingzaag bomen afzagen, in het bos, in houtwallen of op andere locaties. De takken van de geveldde bomen afsnoeien en het geveldde hout kortzagen

Gereedschappen

- Kettingzaag
- Gereedschap voor het onderhoud
- Velhevel
- Brandstof of accu

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

- Veiligheidsbroek met zaagbescherming
- Veiligheidsschoenen met zaagbescherming
- Werkhandschoenen
- Gehoorbescherming
- Gelaatsbescherming
- Helm

Basismaatregelen

Hieronder staan de algemene basismaatregelen voor veilig werken. Die gelden dus in principe bij alle werkzaamheden.

- Vrijwilligers zijn bekwaam in de werkzaamheden. In het veld is altijd een ervaren begeleider aanwezig.
- Gereedschappen en PBM's zijn altijd goed onderhouden; machines zijn gekeurd.
- Gereedschappen en PBM's worden op de juiste wijze gebruikt.
- Vrijwilligers dragen werkhandschoenen en er is een EHBO-koffer aanwezig.
- Wij adviseren het dragen van veiligheidsschoenen. Stevige schoenen volstaan bij incidenteel vrijwilligerswerk.
- Er zijn voldoende hulpverleners aanwezig.
- Vrijwilligers krijgen instructie en er wordt toezicht gehouden.
- Iedereen let op elkaar en helpt elkaar veilig te werken.

Maatregelen van deze VRIE

Hieronder staan de belangrijkste veiligheidsmaatregelen die specifiek horen bij de werkzaamheden en omstandigheden uit deze VRIE. Neem de maatregelen over op het werkdagformulier. De volledige lijst vind je in het kleurenschema hierna.

1. Zorg dat de zager een opleiding heeft gedaan op minimaal NKC3-niveau.
2. Gebruik een geschikte en goed onderhouden kettingzaag.
3. Laat geen personen in de directe omgeving van het zagen komen.
4. Pas altijd de juiste werktechniek toe.
5. Gebruik de juiste PBM's.
6. Organiseer voldoende hulpverlening.

Toelichting

1. De zager heeft een opleiding voor motorkettingzaag op minimaal NKC3-niveau met goed gevolg afgerond.
 - De zager heeft voldoende kennis en vaardigheden om de werkzaamheden zelfstandig uit te voeren.
 - De opleiding moet iedere drie jaar herhaald worden.
2. Gebruik een geschikte en goed onderhouden kettingzaag.
 - De kettingzaag voldoet aan de huidige machineveiligheidsvoorschriften en is jaarlijks gekeurd.
3. Laat geen personen in de directe omgeving van het zagen komen.
 - Zorg dat iedereen tijdens de werkzaamheden op voldoende afstand van de zager staat: minimaal 1,5 keer de lengte van de boom of struik.
 - Vrijwilligers die andere werkzaamheden in de omgeving uitvoeren, hebben een instructie over de veiligheidsmaatregelen gehad. Met name over voldoende afstand houden. Een deskundig persoon houdt hier toezicht op.
4. Pas altijd de juiste werktechniek toe.
 - Schat de hangrichting en valruimte van de boomkruin in.
 - Schat de houtspanning goed in.
 - Maak de juiste zaagsneden.
 - Zaag niet met de 'punt' van de geleider (kick back).
 - Zaag nooit boven schouderhoogte.
 - Gebruik bij verplaatsingen altijd de kettingrem.
 - Zaag alleen met een correct onderhouden en goed functionerende ketting.
5. Gebruik de juiste PBM's.
 - Zie de lijst van PBM's hierboven
6. Organiseer voldoende hulpverlening.
 - Bij deze werkzaamheden is een hulpverlener met EHBO of VHV-2 nodig.
 - Als de hulpverlener zelf mee werkt, is een tweede hulpverlener nodig.

	Gevaren / risico's	Maatregelen
Hoog !!!	<p>Geraakt worden door een stam die plotseling opscheurt. Een deel daarvan kan naar de zager toe slaan.</p> <p>Geraakt worden door een ongecontroleerd vallende boom. Dit kan gebeuren als de breuklijst wordt doorgezaagd.</p> <p>In aanraking komen met de (uit)draaiende ketting</p> <p>Het raken van een omstander met de draaiende ketting</p> <p>Kickback (terugslag) van de motorkettingzaag</p> <p>Omstanders worden geraakt door vallende boom of takken</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat de zager een opleiding op minimaal NKC3-niveau voor motorkettingzaag lichte velling met goed gevolg heeft afgerond. De zager heeft dus voldoende kennis en vaardigheden om de werkzaamheden zelfstandig uit te voeren. De opleiding moet iedere drie jaar herhaald worden. • Organiseer voldoende hulpverleners. Bij deze werkzaamheden is een hulpverlener met EHBO of VHV-2 nodig. Als de hulpverlener zelf mee werkt, is een tweede hulpverlener nodig. • Draag een zaagbroek, veiligheidsschoenen met zaagbescherming en een helm met gelaatsbescherming. • Zorg dat de kettingzaag voldoet aan de huidige machineveiligheidsvoorschriften en jaarlijks is gekeurd. • Schat de hangrichting en valruimte van de boomkruin in. • Schat altijd de houtspanning goed in, ook bij dood of rot hout. • Maak altijd de juiste zaagsneden. • Zaag niet met de 'punt' van de geleider en zeker niet met de bovenkant. Daardoor kan een kickback (terugslag) ontstaan. • Zaag nooit boven schouderhoogte. • Gebruik bij verplaatsingen altijd de kettingrem. • Zaag alleen met een correct onderhouden ketting. • Zorg dat er niemand in de directe omgeving aanwezig is als de ketting draait. • Zorg tijdens het vellen dat iedereen op minimaal 1,5 keer de lengte afstand van die struik of boom van de zager staat. • Zorg dat vrijwilligers die andere werkzaamheden in de omgeving uitvoeren, een instructie over de veiligheidsmaatregelen hebben gehad. Met name over voldoende afstand houden. Een deskundig persoon houdt hier toezicht op. • Neem maatregelen als er onvoldoende afstand tot omstanders of vrijwilligers gehouden kan worden. Stop bijvoorbeeld even met zagen of het opruimen van takken als er voorbijgangers langskomen.
Midden !!	<p>Geraakt worden door vallende en wegzwiependen takken</p> <p>Struikelen, niet stabiel kunnen staan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Schat de werkomgeving goed in. Is er voldoende werken valruimte en is er een vrije vluchtweg? Wat is de lengte en omvang van de bomen? Wat wordt de volgorde van omzagen? • Zorg dat iedereen op voldoende afstand van vallende bomen en takken staat.

	<p>Geraakt worden door een afgezaagde boom die blijft hangen in andere bomen in de omgeving</p> <p>Met losse kleding in de zaag getrokken worden</p> <p>Rug- of andere klachten door fysieke belasting.</p> <p>Zaagsel in de ogen krijgen. Blootstaan aan lawaai en trillingen.</p> <p>Geraakt worden door een gebroken of losgeraakte ketting.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Houd takken bij het wegslepen vast aan de dikste kant. Til niet boven je hoofd.• Breng een vasthangende boom gecontroleerd en veilig naar de grond.• Draag kleding die goed op het lichaam aansluit.• Voorkom een 'draaiende onderrug' en overbelasting van de gewrichten. Neem een goede werkhouding aan: let op de positionering van de voeten en houd de zaag zo dicht mogelijk tegen lichaam aan.• Gebruik altijd gehoorbescherming, gelaatsbescherming en werkhandschoenen.• Zorg dat de kettingzaag goed onderhouden is. Voer altijd alle onderhoudsaandachtspunten aan de kettingzaag correct uit, zodat de ketting niet kan losraken.
Laag !	Blootstaan aan schadelijke uitlaatgassen.	<ul style="list-style-type: none">• Maak regelmatig het luchtfilter schoon en zorg dat de carburateur goed afgesteld is en blijft.• Gebruik alkylaar brandstof.

Meer informatie

www.stigas.nl/agroarbo/bos-en-natuur/werken-met-de-motorkettingzaag/

<https://vbne.nl/vbne-downloads/veilig-werken-met-kettingzaag/>

<https://vbne.nl/vbne-downloads/richtlijn-praktijkopleidingen/>

